

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фізичної географії та картографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

20 18 p.

Робоча програма

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
освітня програма

магістр
10. Природничі науки
106 Географія
Ландшафтне планування, проектування і
землевпорядкування
Картографія, геоінформаційні системи і
дистанційне зондування Землі

спеціалізація
вид дисципліни
факультет

обов'язкова
геології, географії, рекреації і туризму

Програму рекомендовано до затвердження Вченю радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

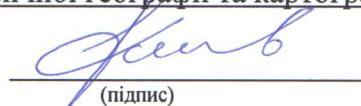
“30” серпня 2018 року, протокол №10

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Голіков А. П., д. геогр. н., професор,
Пересадько В. А., д. геогр. н., професор кафедри фізичної географії
та картографії,
Прасул Ю.І., к. геогр. н., доцент кафедри фізичної географії та
картографії

Програму схвалено на засіданні кафедри
фізичної географії та картографії

Протокол від “30” серпня 2018 року №1

Завідувач кафедри фізичної географії та картографії

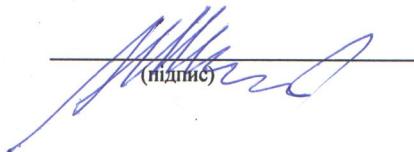

(підпис)

(Голіков А. П.)
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол від “28” серпня 2018 року №1

Голова методичної комісії
факультету геології, географії, рекреації і туризму

(підпис)

Жемеров О.О.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма науково-дослідницької практики складена відповідно до освітньо-професійних програм «Ландшафтне планування, проектування і землевпорядкування», «Картографія, геоінформаційні системи і дистанційне зондування Землі» спеціальності 106. Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Науково-дослідницька практика сприяє закріпленню та поглибленню теоретичних знань студентів, отриманих під час навчання в бакалавраті, уміння визначати завдання, аналізувати отримані результати і робити висновки, розвитку навичок самостійної науково-дослідницької роботи.

1. Опис науково-дослідницької практики

1.1. Метою науково-дослідницької практики є:

формування професійних компетентностей освітньо-професійної програми магістра через: знання основних положень методології наукового дослідження та уміння їх застосовувати на практиці; уміння застосовувати сучасні методи збирання, обробки та аналізу наукової інформації; уміння узагальнювати отримані результати у вигляді звітів, тез доповідей чи статей.

1.2. Основними завданнями вивчення є

отримання досвіду у дослідженні актуальної наукової проблеми, підбір необхідних матеріалів для виконання кваліфікаційної роботи магістра, поглиблення фахових навичок, формування і розвиток фахових компетентностей магістра, отримання досвіду самостійної наукової та професійної діяльності; залучення студентів до соціального середовища кафедри з метою формування соціально-особистісних компетентностей, до роботи наукових лабораторій кафедри, до виконання діючих науково-дослідних та господарських тем, до пошуку та оформлення запитів на гранти; збір статистичних та інших (польових, картографічних тощо) даних; робота з електронними базами даних вітчизняних та закордонних бібліотечних фондів; формування навичок усних публічних виступів через участь у конференціях, захист результатів практики; участь у наукових заходах, що проводяться на кафедрі, до якої прикріплений магістрант.

1.3. Характеристика науково-дослідницької практики:

Кількість кредитів – 5. Загальна кількість годин – 150 годин.

Нормативний модуль. Семестр: 1. Вид контролю: іспит.

1.4. Заплановані результати практики. Згідно до вимог освітньо-професійних програм студенти повинні досягти таких результатів навчання:

Сформовані компетентності: - розвиток інтелектуального та загальнокультурного рівня; самостійне проведення наукової діяльності, оволодіння методологічним апаратом дослідження; креативність (спроможність регенерувати нові ідеї), адаптація до нових ситуацій, аналіз власних можливостей; здатність демонструвати знання наукових концепцій, системи методичних прийомів та методологічних принципів дослідження; демонструвати поглиблені знання з певної тематики географічних досліджень; узагальнювати та оцінювати результати, що отримані географами-науковцями, виявляти та формулювати актуальні наукові проблеми, виявляти тенденції та перспективи розвитку науки; обґрутувати актуальність, теоретичну та практичну цінність обраної теми; орієнтуватися у наукометричних базах.

Знання: літературні та картографічні джерела за тематикою дослідження, методи дослідження та проведення експериментальних робіт, актуальність та проблематику дослідження з певної тематики, вимоги до оформлення наукових робіт.

Уміння: аналіз, систематизацію та узагальнення наукової інформації за тематикою дослідження, огляд історії розвитку та сучасного стану за певною тематикою. За час науково-дослідницької практики студент має сформулювати тематику дипломної

роботи магістра, обґрунтувати доцільність її виконання, визначити методичний та методологічний апарат дослідження.

2. Зміст та організація проведення науково-дослідницької практики

Розділ 1. Організаційний етап.

Тема 1. Вступ до наукової діяльності. Ознайомлення з програмою практики, структурою звіту, висунутими до студента вимогами. Опанування знань з таких питань: Організація та проведення наукових досліджень (вибір об'єкту та предмету дослідження, вибір методики, організація роботи, формування списку використаних джерел інформації, оформлення наукових робіт), Методи географічних досліджень, Можливості інтеграції у міжнародну наукову спільноту (наукометричні бази, пошук грантів).

Тема 2. Організація наукових досліджень. Вибір тематики дослідження, визначення актуальності і проблеми. Узгодження з керівником. Обґрунтування мети, задач, об'єкту та предмету дослідження. Вибір методів дослідження.

Розділ 2. Виконання індивідуальних завдань.

Тема 1. Виконання індивідуального завдання керівника. Робота з першоджерелами, авторефератами, монографіями, дисертаційними роботами. Огляд друкованих та електронних джерел інформації за визначеною проблемою, укладання бібліографічного списку. Теоретичний аналіз літературних та картографічних джерел. Вивчення історії, досвіду в Україні та світі. Відбір необхідної бази даних. Розробка карт. Консультації з науковим керівником, за необхідності з іншими викладачами та профільними спеціалістами.

Тема 2. Оприлюднення результатів дослідження. Пошук актуальних конференцій з обраної тематики, грантових пропозицій, конкурсів науково-дослідницьких робіт. Написання відповідної роботи (фахової статті, тез з доповідю на конференції, запиту на отримання гранту, роботи на конкурс та її представлення). Оформлення відповідних матеріалів. Оприлюднення результатів, їх публікація.

Тема 3. Написання і оформлення звіту. Оформлення матеріалів дослідження. Розробка моделей, рисунків, таблиць. Компонування звіту. Захист результатів практики.

3. Вимоги до баз науково-дослідницької практики

Базою проведення науково-дослідницької практики є кафедра фізичної географії та картографії факультету геології, географії, рекреації і туризму Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. За додатковими угодами можливо за згодою студента та викладача проведення науково-дослідницької практики у іншому закладі, де є вільний доступ до потужної наукової бібліотеки, бази наукометричних журналів, бази вихідної інформації для подальшої науково-дослідницької роботи.

4. Індивідуальні завдання з практики

Всі роботи виконуються студентами індивідуально. Обов'язковим завданням є написання огляду літературних джерел та підготовка до друку матеріалів дослідження (фахової статті, тез доповідей, запиту на грант тощо) за індивідуальною тематикою, узгодженою з викладачем.

5. Вимоги до звіту про науково-дослідницьку практику

Звіт про науково-дослідницьку практику має містити такі елементи: титульний аркуш, зміст, вступ, опрацювання поняттєво-методологічного апарату дослідження, фахова стаття або тези доповіді, висновки, список використаних джерел інформації. Усі матеріали мають бути оцінені і підписані керівником практики від кафедри фізичної географії та картографії.

6. Підбиття підсумків науково-дослідницької практики

Захист результатів науково-дослідницької практики проходить у вигляді оприлюдненого захисту отриманих результатів.

7. Критерії оцінювання результатів науково-дослідницької практики

Опрацювання теоретико-методологічного апарату дослідження – 40 балів (повнота, обґрунтованість, підбір методів дослідження, що відповідають тематиці, аналіз поняттєвого апарату дослідження, обґрунтування актуальності і проблематики роботи, глибина проробки літературних джерел, робота з картографічними, статистичними, архівними матеріалами тощо);

Підготовка фахової статті або тез доповіді – 20 балів (відповідність правилам структури і оформлення, подання до друку тез доповіді);

Захист звіту – 40 балів (обґрунтованість, переконливість захисту, впевненість і правильність відповіді на питання, якість оформлення матеріалів, дотримання строків здачі тощо).

8. Методи контролю та схема нарахування балів

Передбачені методи контролю: теоретичний захист отриманих результатів, підсумковий контроль отриманих знань і умінь, участь в дискусіях.

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Екзамен	Сума
Розділ 1		Розділ 2			Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання		
T1	T2	T1	T2	T3			Разом	
5	10	15	20	10	-	-	60	40
								100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

<http://sinncom.ru/content/reforma/index1.htm> - спеціалізований освітній портал «Інновації в освіті»;

[www.elibrary.ru/defaultx.asp](http://elibrary.ru/defaultx.asp) – наукова електронна бібліотека «Elibrary»;

<http://www.eduhmao.ru/info> - інформаційно-освітній портал «Електронні журнали»;

www.gumer.info – бібліотека Гумер;

www.diss.rsl.ru – електронна бібліотека дисертацій.